

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Kako vroče utegne biti drugo polletje

Gospodarski predpisi urejajo okvir, v katerem se lahko gibljejo in ustvarjajo dohodek posamezni osebk — v našem primeru organizacije združenega dela. Znano je, da se je z zaostrovanjem gospodarskih razmer, ki so ji botrovali zlasti veliki mednarodni dolgovi Jugoslavije, premajhna produktivnost, napačna sestava gospodarskih panog in podobno, znašla v izrazito neugodnem položaju predvsem tudi lesno predelovalna industrija.

Ob tem moramo poudariti, kako so zakonodaja, zunanje trgovinska in tečajna politika postavljene tako, da je praviloma še posebej prizadeto poslovanje tistih proizvajalcev, ki imajo velik delež proizvodnje ploskovnega pohištva ter velik delež izvoza — prevsem v ZDA. Brestu, ki je eden izmed največjih proizvajalcev ploskovnega pohištva in močan izvoznik v ZDA, je torej zanj slaba ureditev pisana na kožo.

To dokazujejo tudi podatki o izgubi, ugotovljeni za prvo trimesečje 1986, ki je znašala 770 milijonov dinarjev in ki se pojavlja tudi ob polletju, čeprav v »knjigovodsko obdelani« obliki le v znesku 142 milijonov dinarjev. Pri tem je treba pojasniti, da vpliv revalorizacije zalog oziroma knjiženja razlik sicer formalno nekajkrat zmanjšuje znesek izgube, ne ozdravi pa izrednih težav, v katerih smo se znašli — predvsem od 1. 1. 1986

dalje, ko so pričeli veljati novi zunanje trgovinski predpisi.

Pogosto spreminjanje pogojev gospodarjenja pa otežuje položaj še v našem. Tisto, kar je bilo do včeraj res, se je nenadoma spremenilo. Zato je izredno težko opredeljevati, kakšni bodo dolgoročni učinki, katera panoga (ali program) je dobra in katera ne. Skoraj nemogoče je oblikovati primerno delitev obsega proizvodnje za domači trg in izvoz. Najtežje oziroma najbolj tvegano pa je načrtovanje razvoja in investicij.

Te ugotovitve so seveda samo ugotovitve, ki nam v ničemer ne pomagajo. Zato smo opredelili v Brestu za vsa področja poslovanja več ukrepov za izboljšanje rezultatov. O teh ukrepih, ki jih je s sklepom izdal delavski svet delovne organizacije v aprilu, smo že poročali. Istočasno pa smo izven Bresta dajali pristojnim organom družbeno političnih skupnosti potrebne informa-

cije in opozorila o razvoju poslovanja v novih pogojih, s pobudami za nujne spremembe.

Opisano delovanje je nedvomno dalo nekatere učinke. Ugotoviti pa moramo, da so doslej prisotni predvsem naši — notranji ukrepi, torej tisti, ki izvirajo iz lastnega delovanja. Pogoji, ki jih postavlja družba pa se v prvem polletju žal niso bistveno spremenili na bolje.

Kljub temu smo v Brestu izdelali oceno pozitivnih premikov v rezultatih. Za osnovo smo vzeli načrtovane proizvodne in nabavno-prodajne ukrepe, ki smo jih opredelili v okviru Bresta in sestavljene organizacije. Sem sodijo predvsem ostrejša programska izbira, kjer je to še mogoče, povečana prodajna dejavnost, racionalizacije na vseh toriščih. Obenem pa smo vključili v oceno že dolgo napovedane premike za izboljšanje osnovnih pogojev tudi zunanje trgovinskega poslovanja. Predvsem pričakujemo kot izrazito nujno povečanje vrednosti dolarja v primerjavi z dinarjem. V nasprotnem primeru bo vprašljiv vsak prihodnji izvoz na to področje.

Oceno rezultatov poslovanja smo torej ob določenih predpostavkah izdelali za vsako temelj-

no organizacijo in s tem za Brest kot celoto do konca leta 1986. Splošna ugotovitev je, da izguba narašča počasneje kot je bilo značilno za prvo trimesečje. Kljub temu pa rezultati še ne predstavljajo kakih razveseljivih dosežkov. Predvsem ne, ker gre tudi za odpravo velike izgube iz prvega četrtletja. Zlasti moramo poudariti, da vrednosti konvertibilnih valut po znatnejšem porastu v juniju zopet nihajo oziroma v bistvu mirujejo.

To pa pomeni glede na domačo inflacijo, ki narašča mesečno okrog 8 do 9 odstotkov, še večji razpon med vhodnimi cenami (energija, surovine, materiali in drugo...) ter prodajnimi cenami, zlasti izvoznimi. Kolikšen bo v formalnem smislu knjigovodski rezultat ob zaključnem računu — ali bo okrog ničle, ali pa bo izguba do okrog desetkrat tolikšna kot ob polletju, odvisno predvsem od predpisov, ki urejajo knjiženje revalorizacije zalog oziroma razlik. Vsekakor pa lahko ugotovimo, da je Brest v enem od najtežjih gospodarskih

položajev v času svojega delovanja.

Višina dohodka ima še eno izredno pomembno posledico. Novi predpisi ostreje kot doslej vežejo višino osebnih dohodkov na višino oziroma na rast dohodka. Predvsem pa so pod »udarom« tako imenovani izgubarji. Kljub mnogim pomislekom in ugovorom z naše strani in s strani drugih neprijetno prizadehtih panog je videti da bo veljala »ostrejša usmeritev«.

Ko to pišemo, podrobnosti še nastajajo oziroma jih strokovne službe proučujejo. Zaenkrat nam ne preostane nič drugega, kot da skrajno vestno in strokovno — vsak pri svojem delu — opravljamo svoje naloge. Samo tako bomo imeli tudi moralno pravico, če bo treba povzdigniti svoj glas zoper take pogoje, ki bi neenako vplivali na delitev družbenega dohodka.

Že omenjene spremembe v predpisih in stalno se pojavljajoče spremembe na tržiščih pa zahtevajo tudi ponovno in stalno prilagajanje razvojnih usmeritev. Zato bo treba znova proučiti vse zastavljene večje investicije in se bolj povezovati z drugimi organizacijami združenega dela ter z nosilci družbenega vpliva v občini in republikli.

Z. Zabukovec

O sedanjem gospodarskem trenutku

V JULIJU JE BILA AKCIJSKA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV BRESTA V CELOTI POSVEČENA OCENI SEDANJEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE. ZA KONFERENCO SO STROKOVNI DELAVCI PRIPRAVILI USTREZNO GRADIVO, KI GA JE DOPOLNILA RAZPRAVA.

Glede na to, da smo o sedanjem gospodarskem položaju Bresta že nekajkrat pisali, naj iz gradiva izluščimo le nekaj poudarkov.

Stanje v slovenskem lesarstvu se nenehno slabša, kar dokazujejo vsi osnovni kazalci gospodarjenja. Iz velike usmerjenosti v izvoz pa ob sedanji izvozni in devizni politiki izvira tudi slab položaj lesarstva v smislu pridobivanja dohodka. Leta onemogoča vlaganja v posodabljanje opreme, ki je močno iztrošena.

Vse to posebej izrazito velja tudi za Brest in še posebej za izvozno usmerjene temeljne organizacije. Ustvarjamo premalo akumulacije za večje posodabljanje opreme; njena odpisanost je nad 80 odstotkov. Izrazit je padec pri pridobivanju dohodka; povečala se je izguba. Rast porabljenih sredstev je mnogo hitrejša od celotnega prihodka. Izrazito rast kažejo tudi obresti od kreditov. Osební dohodki so pod povprečjem panoge in občine.

Pri iskanju izhoda iz sedanjega položaja iščemo možnosti za prestrukturiranje proizvodnje, vendar to ni možno zgolj v okviru Bresta, ampak v širših povezavah. Da bi našli ustrezne razvojne programe, je v oblikovanju poseben razvojni team. Več pozornosti je treba posvetiti tudi kadrovski politiki in sistemom nagrajevanja, pa tudi poslovni in samoupravni organiziranosti.

Jože Frank je poročal o delu 13. kongresa ZKJ, pri čemer je poudaril temeljne smeri prihodnjega delovanja komunistov: reševanje sedanjih gospodarskih težav, poglobljanje samoupravne organiziranosti in odnosov ter utrjevanje zveze komunistov z njenimi učinkovitejšimi oblikami dela.

V razpravi je glavni direktor Tone Kraševac posebej opozoril, da se ne smemo izgovarjati zgolj na zunanje vplive, ampak resno pretehtati tudi lastne slabosti.

Zaustavil se je tudi ob vprašanju prihodnjega razvojnega (Nadaljevanje na 2. strani)

Akcijska konferenca komunistov Bresta v sedanjem gospodarskem položaju

Stanje je še vedno zaskrbljujoče

Naše gospodarjenje ob polovici leta

O gospodarskem položaju lesne industrije je bilo v zadnjem času veliko besed, saj se je le-ta zaradi nerazumljive gospodarske politike v prvem polletju izredno poslabšal. Visoka stopnja inflacije, precenjenost dinarja v primerjavi s tujimi valutami, visoke obrestne mere, ukinitve oziroma zmanjšanje izvoznih spodbud, dotrajanost opreme in še nekateri drugi vzroki so povzročili da so izgube iz meseca v mesec naraščale.

Že v prvem trimesečju Breestovi rezultati niso bili nič kaj obetavni in ob takem nadaljevanju bi se naša delovna organizacija znašla v zelo težkem položaju. Sedaj že lahko rečemo, da so se slaba gibanja v juniju zaustavila, nekatera zakonska določila (prenos učinkov prevrednotenja zalog surovin, repromateriala in delno gotovih izdelkov do višine obračunanih obresti za obratna sredstva v celotni prihodek in upoštevanje tečajnih razlik) pa so vplivala, da se je izguba iz prvega obračunskega obdobja zmanjšala in je z izgubo poslovala le temeljna organizacija Pohištvo.

To seveda še ne pomeni, da so vse težave mimo, zato je še vedno potrebno uresničevati vse ukrepe, ki smo jih v preteklih mesecih sprejeli in ob tem budno spremljati uresničevanje predsanacijskih programov, izdelanih po periodičnem obračunu za prvo trimesečje.

Oglejmo si še glavne značilnosti poslovanja po posameznih področjih.

PROIZVODNJA

Od doseganja načrtovanega obsega proizvodnje je v veliki meri odvisna gospodarska uspešnost temeljne organizacije, pa tudi delovne organizacije. Načrt, ki smo si ga zastavili za pol leta, je bil dosežen z indeksom 101. Tako je proizvodnja dosegla vrednost 9.685.979.000 dinarjev, kar obenem pomeni 52,2-odstotno doseganje letnega načrta.

Vrednost proizvodnje je za 113 odstotkov večja kot je bila lani v enakem obdobju, kar gre

predvsem na račun vrednotenja po višjih cenah, kajti fizični obseg proizvodnje, merjen z norma urami, je padel za 1,5 odstotka v primerjavi s prvim polletjem leta 1985. Tudi povprečno število zaposlenih je v tem obdobju za 1,5 odstotka nižje kot v lanskem prvem polletju.

V doseganju fizičnega obsega proizvodnje so bile najuspešnejše temeljne organizacije IVERKA (59,5-odstotno doseganje letnega načrta), MINERALKA (59,4), GABER (57,8) in MASIVA (57,5).

Nekoliko slabše proizvodne rezultate so dosegle temeljne organizacije POHIŠTVO, ZAGALNICA in TAPETNIŠTVO in sicer predvsem zaradi širokega proizvodnega programa, namenjenega 75 odstotkov v izvoz, kadrovskih težav in zastarelosti opreme (v Pohištvu), slabše kakovosti hlobovine in neredne dobave reprodukcijskih materialov (Zagalnica) ter zaradi manjšega števila zaposlenih (v Tapetništvu).

NABAVA DOMAČI TRG

Večjih težav pri redni oskrbi proizvodnje z najpomembnejšimi surovinami in materiali v preteklem šestmesečnem obdobju ni bilo.

Pravilo je postala stalna in velike težave pri nabavi iz uvoza. ponudba in oskrba s surovinami, čeprav pogosto povzroča težave njihova neustrezna kakovost. Občasno je primanjkovalo površinskih materialov ter tapetniških tkanin.

Pozna se tudi vpliv ukrepov, s katerimi so bile zmanjšane zaloge surovin in reeproukcijskega materiala na najprimernejšo raven, kar je nova kakovost pri načrtovanju proizvodnje in nabave.

UVOZ

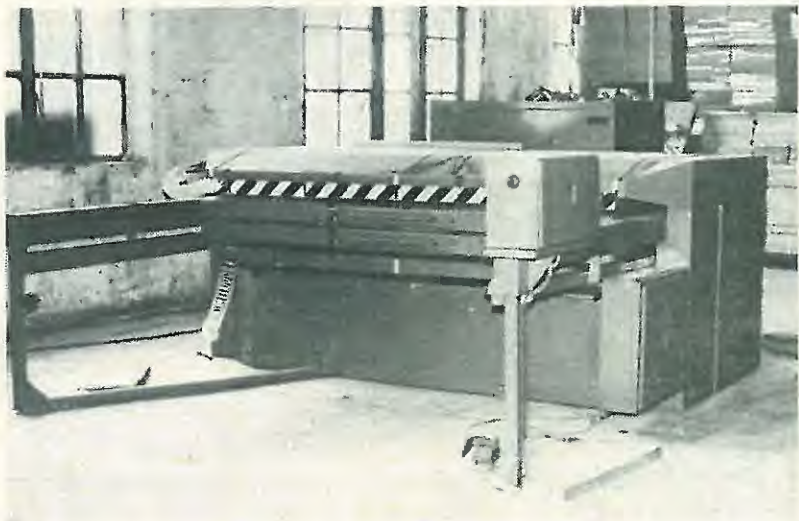
Spremembam v zakonodaji in slabši plačilni sposobnosti bank do tujine se je morala prilagoditi tudi naša politika uvoza.

Plačila tujim dobaviteljem kasnijo, ker poslovna banka nima deviznih sredstev za poravnavo obveznosti, zato se porajajo velike težave pri nabavi iz uvoza. Nujna je bilo potrebno preiti k dražji, vendar učinkovitejši obliki poravnave naših obveznosti, se pravi, k akreditivnemu načinu plačevanja.

V drugem trimesečju smo v večji meri uporabljali možnost uvoza na osnovi kooperacijskih odnosov (kontokorent ter maloobsejnega prometa, kjer je zagotovljena plačilna linija).

Načrtovana letna vrednost uvoza je bila dosežena 40-odstotno oziroma v višini 471.184.000 dinarjev. Od tega je konvertibilnega uvoza glede na letni načrt 36 odstotkov, klirinški uvoz pa je dosegel vrednost 155.216.000 dinarjev ali 52 odstotkov za leto predvidene vsote.

B. Levec

Nova pridobitev visokofrekvenčne stiskalnice za lepljenje nalepkov iz masivnega lesa na plošče. Stiskalnica je skonstruirana in izdelana v oddelku Brestove strojegradnje. Stroj je bil razstavljen na sejmu LESMA 86; sedaj je v fazi končne montaže pred zagonom.

PRODAJA DOMAČI TRG

V prvem polletju je prodaja dosegla 48 odstotkov letne načrtovane vrednosti. Če pa upoštevamo, da so bili s predsanacijskimi načrti temeljnih organizacij postavljeni zahtevnejši cilji o obsegu prodaje, je tako popravljen letni načrt dosežen s 36 odstotki.

Ostale pomembnejše značilnosti so še:

- povpraševanje na domačem trgu se zmanjšuje;
- dobra je bila prodaja stolov in miz iz masivnega lesa, vendar je glede na razpoložljive zmogljivosti in izvozne obveznosti količine, namenjene domačemu trgu težko bistveno povečati;
- povečala se je prodaja kuhinj BREST 2000, tip BREST 2002 pa na tržišču ni bil tako ugodno sprejet kot smo pričakovali;
- zaradi dolgih dobavnih rokov in sorazmerno visokih cen se je zmanjšalo povpraševanje po oblaženjenem pohištvu;
- zaradi povečane ponudbe uvoženih iverčnih plošč so se zopet pojavile težave pri prodaji naših iveric;
- povečala se je prodaja žaganega lesa;
- ugodna je bila prodaja mineralnih ognjeodpornih plošč.

IZVOZ

Izvoz je letos tista dejavnost, ki je bila največkrat obravnavana na vseh ravneh. Po eni strani družba teži, da bi se vrednost izvoza na konvertibilno področje čim bolj povečala, po drugi strani pa je veljala v prvem polletju takšna gospodarska politika, ki je večino izvoznikov potisnila v velike izgube, saj ni deloval noben instrument, ki pospešuje izvoz (realna vrednost tečaja konvertibilnih valut v primerjavi z dinarjem, izvozne spodbude, plačilne ugodnosti v transportu in drugo).

V naši delovni organizaciji je bila vrednost izvoza dosežena v znesku 5.746.370 dolarjev, kar pomeni 47,2-odstotno doseganje letnega načrta. Od tega zneska je 89,5 odstotka izvoza na konvertibilno področje.

Vrednost izvoza v dolarjih je po temeljnih organizacijah dokaj različna, zato se tudi doseganje planskih nalog giblje različno in sicer od 19,6 odstotka v Tapetništvu do 72,2 odstotka v Iverki. Največji obseg izvoza imata temeljni organizaciji POHIŠTVO in MASIVA (skupaj 57 odstotkov vsega izvoza), vendar POHIŠTVO ne dosega načrtovane vrednosti (38,4 odstotka letnega načrta), MASIVA pa je bila uspešnejša, saj je letni načrt dosegla s 56 odstotki.

Nizka dohodkovnost izvoza je povzročila dodatno selekcioniranje izvoznih programov, kar je seveda povzročilo tudi delen izpad proizvodnje za izvoz, obenem pa je omejevala sklepanje novih poslov. Do sedaj sprejeti

ukrepi zveznega izvršnega sveta so sicer omilili nastali položaj, ostaja pa upanje, da bodo vendar enkrat izvozniki deležni tistih spodbud, ki so nujne in logične.

FINANČNI REZULTATI

Finančni rezultati so ob polletju sicer boljši kot so bili ob prvem trimesečju, vendar so še vedno slabi. Tudi ob polletju nismo dosegli načrtovane ravni celotnega prihodka in dohodka, pa tudi ne čistega dohodka.

Z izgubo v znesku 357.634.000 dinarjev je poslovala le temeljna organizacija Pohištvo, ob prvem trimesečju pa je bilo v izgubi kar sedem temeljnih organizacij. Najuspešnejša je bila Mineralka, ki je ustvarila 160.353.000 dinarjev poslovnega sklada. Sredstva za poslovni sklad so po razporeditvi ostala še v Iverki, vse ostale temeljne organizacije pa so imele v glavnem toliko ustvarjenega čistega dohodka, da so zagotovile kritje sredstev za osebne dohodke, kar pomeni, da so poslovale na meji uspešnosti.

Celotni prihodek delovne organizacije je bil dosežen z 48,7 odstotka glede na letni načrt. Odstotek v doseganju načrtovanega zneska porabljenih sredstev je višji (50,9); velik delež od njih pa predstavljajo obresti za obratna sredstva, ki so dosežena s 66 odstotki na vrednost, ki smo jo načrtovali za leto. Dohodek je dosežen v višini 40,8 odstotka, kar je bistveno bolj kot je bilo ob četrtletju, indeks v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa je 191.

Indeks rasti čistega dohodka je 183, to pa pomeni doseganje načrtovane vrednosti s 40,8 odstotka. Namesto načrtovanega ostanka čistega dohodka je bila v celotni delovni organizaciji ustvarjena izguba v višini 146.250.000 dinarjev, kar je manj, kot znaša rezervni sklad delovne organizacije. To pa zagotavlja kritje izgube in plačilo normalnih osebnih dohodkov v naslednjem trimesečju, če s podrobnejšimi navodili ne bo določeno drugače. Kljub temu, da so sredstva za osebne dohodke porasla z indeksom 212 glede na lansko prvo polletje in dosegla 51,6 odstotka letnega načrta, so bili naši povprečni osebni dohodki v juniju med najnižjimi v lesni panogi.

Omenili smo že, da je na slab rezultat močno vplival velik izvoz ob že omenjenih pogojih in spodbudah. Tako smo v lanskem prvem polletju za 5.956.856 dolarjev izvoza iztržili 1.650.994.000 dinarjev, letos pa za 5.746.370 dolarjev le 2.241.407.000 dinarjev. To pomeni, da smo ob 3,5 odstotka manjšem dolarskem izvozu dosegli le 35,7 odstotka večji dinarski učinek ob skoraj sto-odstotni domači inflaciji.

P. Kovšca

O sedanjem gospodarskem trenutku

(Nadaljevanje s 1. strani)

koncepta, predvsem v okvirih prestrukturiranja. V ta namen se snuje razvojni team, ki naj bi izoblikoval razvojne programe.

Pesti nas zlasti pomanjkanje lastnih obratnih sredstev, saj je le-teh le 3,8 odstotka in zato nimamo pravih možnosti za naložbe. Izgube so v veliki meri posledica slabe dohodkovnosti v izvozu, delno pa tudi lastnih slabosti. Vsekakor bomo poiskali vse možne rešitve za pokrivanje izgube in poskušali zagotoviti normalno izplačevanje osebnih dohodkov. Žal je trenutno pri osebnih dohodkih tako, da ni važno, koliko in kako delaš, pač pa, kje delaš. To je tudi eden od pomembnih vzrokov za odliv največkrat najboljših ka-

drov. Resneje bi morali opredeliti tudi moralni lik komunista, predvsem kar zadeva odnos do družbene lastnine, poslovno moralo in izkoreninjanje potrošniške miselnosti. Obenem bi morali oceniti tudi sedanjo samoupravno organiziranost in »medtozidovske« odnose ter pripraviti predloge za učinkovite spremembe.

Žal v sicer izčrpani razpravi ni sodeloval nihče iz proizvodnih temeljnih organizacij.

Akcijska konferenca je bila temeljita in poglobljena informacija o našem sedanjem gospodarskem trenutku, ki bo v dragoceno pomoč pri delovanju članov zveze komunistov v njihovih delovnih okoljih.

Iz MASIVE — delo pri krožni žagi

Razmišljajmo predvsem o prihodnosti

OB OBISKU PREDSEDNIKA GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE MARKA BULCA

25. julija sta našo delovno organizacijo obiskala predsednik in podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc in Andrej Miklavčič v spremstvu predsednika poslovnega odbora SOZD Slovenijales Janeza Štera in predsednika MGZ Postojna Janeza Žnidaršiča. V nekajurnem razgovoru s predstavniki poslovnega, samoupravnega in družbeno političnega življenja Bresta so temeljito ocenili sedanji položaj Bresta in lesarstva sploh ter širša gospodarska gibanja.

Uvodoma je glavni direktor Bresta Tone Kraševac izčrpno predstavil našo delovno organizacijo, predvsem njen sedanji gospodarski položaj. Pri tem je posebej poudaril velik delež Bresta v gospodarstvu občine, katere gospodarski rezultati in druga področja dejavnosti so v veliki meri odvisni od rezultatov lesarske dejavnosti ter dolgoletno Brestovo usmerjenost v izvoz. Le-ta pa je poleg ugodnih deviznih učinkov povzročala slabšo akumulativnost, pa tudi nizke osebne dohodke.

Kljub temu, da letos osnovne zastavljene cilje dosegamo — tudi z vrsto dodatnih ukrepov — pa smo se ob novi devizni zakonodaji, ki onemogoča dohodkovnost, znašli v skoraj nepremostljivih zagatah. Ob zastareli opremi in tehnologiji za velike serije bi bili nujni posegi v posodabljanje, a smo investicijsko nesposobni. Najslabše rezultate dosega največji izvozniki — TOZD Masiva, ki je še do nedavnega uspešno poslovvala in zlasti TOZD Pohištvu, katere tehnologija ne ustreza sodobnim zahtevam. Zlasti slednja je ključni problem Bresta in sta ostali pravzaprav dve možnosti: ali temeljita rekonstrukcija ali popolna preusmeritev v nelesarsko dejavnost.

Sedaj snujemo razvojni team, ki naj bi pripravil temeljit razvojni program zlasti te, pa tudi drugih temeljnih organizacij. Vsekakor pa teh težav sami v Brestu ali občini ne bomo mogli rešiti brez povezav z velikimi gospodarskimi sistemi, o čemer že tečejo ustrezni razgovori.

Prikazal je tudi polletne rezultate gospodarjenja. Glede na nove ukrepe zveznega izvršnega sveta pričakujemo v drugem polletju izboljšanje, vendar se do konca leta iz izgub ne bomo docela izklopali.

Posledica takšnega stanja so nizki povprečni osebni dohodki, ki poleg ostalega povzročajo tudi kadrovske slabitve kolektiva (odhajanje strokovnjakov). Glede na trenutno tolmačenje predpisov bomo najbrž sicer še lahko izplačevali normalne osebne dohodke, ki pa bodo še pod povprečjem panoge.

Iz razprave posebej velja izluščiti razmišljanja Marka Bulca. Gospodarska zbornica je vsekoli poglobljeno spremljala gospodarska gibanja, zlasti zunanje trgovinsko poslovanje in s tem v zvezi tudi posredovala predloge ustreznim institucijam.

Zatem je Marko Bulc spregovoril tudi o novih in predvidenih ukrepih zveznega izvršnega

sveta s področja izvozne in devizne politike.

Za lesarje pa je menil, da jih v glavnem težijo trije sklopi problemov: posledica splošne gospodarske politike, odnosi v reprovirgi in problemi znotraj lesarstva samega.

Nedvomno smo zadnji dve leti vodili napačno izvozno in tečajno politiko, ki ni omogočala dohodkovnosti izvoza. Novi ukrepi izvršnega sveta obetajo dobrim izvoznikom bistveno ugodnejše pogoje (nove izvozne premije, ugodnejši krediti za izvoz in pripravo izvoza, spremembe deviznega sistema, več poslovne svobode...) Tako bodo ustvarjene možnosti, da slovenski izvozniki še naprej ostanejo na konvertibilnem trgu.

V reprovirgi bo potrebno predvsem razčistiti odnose z gozdarji, zlasti glede cen najosnov-

nejše surovine — lesa. Razgovori sicer potekajo, pravih rezultatov pa še ni. Prodreti bo moralo spoznanje, da gozdovi niso samo stvar lesarjev, ampak celotne družbe.

Lesarje je dolga leta uspavala konjunktura prodaje na domačem trgu, zato niso sledili razmeram in razvoju v svetu. Tako so v samozadovoljstvu izgubili bitko s časom. Zdaj je resnično zadnji čas, da začno razmišljati in delati za posodabljanje, za prihodnji razvoj.

Potrebna bi bila celovita marketinška študija za prodajo in izvoz vseh vrst izdelkov. Izsledki takšnih študij bi bili osnova za novo tehnologijo in ustrezne naložbe. Nedvomno bodo podprti samo takšni razvojni programi, ki bodo dajali kar največje neto devizne učinke in ki bodo omogočali čim višjo stopnjo predelave. Takšne sodobne, tržno sprejete programe bo podpirala tudi Gospodarska zbornica. To seveda velja tudi za Brestove razvojne programe, zlasti v zvezi s sanacijo cerkniške tovarne pohištva.

Izhod iz sedanjih težav je torej jasn: videti moramo perspektivo, izoblikovati si jasen razvojni program.

B. Levec

Kako iz sedanjih težav

NAŠ PRISPEVEK K DELEGATSKI RAZPRAVI NA SEJI REPUBLIŠKE SKUPŠČINE

Delegaciji skupščine občine Cerknica za zbor združenega dela in zbor občin skupščine SR Slovenije sta se sestali pred sejo skupščine. Med drugim sta obravnavali tudi majsko analizo o gospodarjenju in sta izpostavili predvsem težak položaj lesnopredelovalne industrije zlasti glede na njene pogoje za gospodarjenje in dosežene rezultate.

V zvezi s tem vas želimo informirati o naših glavnih ugotovitvah in o predlaganih smereh za izboljšanje stanja.

1.

Lesnopredelovalna industrija pri nas ima nekatere primerjalne prednosti. To sta predvsem domača surovina in usposobljenost za tovrstno proizvodnjo zaradi dolgoletne tradicije. Kot takšna nam že dolga leta rešuje vprašanje zaposlenosti tudi razmeroma nizkih kvalifikacijskih struktur in kar je najvažnejše, vsekoli je usmerjena v izvoz zlasti na konvertibilna tržišča.

Za ponazoritev te ugotovitve navajamo samo naslednje podatke:

— delež lesnopredelovalne industrije v celotnem prihodku gospodarstva Slovenije je 4 odstotke, medtem ko je delež njenega izvoza v celotnem izvozu Slovenije 8 odstotkov;

— delež izvoza lesne industrije Slovenije v izvozu lesne industrije Jugoslavije (na konvertibilna tržišča) znaša kar 34 odstotkov.

Gornji podatki kažejo, da spremenjeni pogoji na področju zunanje trgovinskega poslovanja vplivajo na pomemben del slovenskega oziroma jugoslovanskega izvoznega gospodarstva.

Ob teh ugotovitvah ni slučajno, da so s poslabšanjem pogojev za poslovanje na področju izvoza že v letu 1985 izgube v lesnopredelovalni industriji Slovenije naraščale več kot še enkrat hitreje od izgub v celotnem gospodarstvu Slovenije.

Pogoji poslovanja za lesnopredelovalno industrijo so se v letu 1986 še poslabšali in so se zato izgube že v prvem letošnjem trimesečju podvojile v primerjavi s celoletnimi izgubami v letu 1985. Izgube v lesnopredelovalni industriji Slovenije znašajo po poročnem obračunu za prvo trimesečje 1986 že okrog 7.000 milijonov dinarjev; takšna negativna gibanja pa se nadaljujejo. Ob ugotovitvah moramo posebej omeniti vprašanje osebnih dohodkov, saj so v povprečju med najnižjimi v Sloveniji.

Ne da bi se spuščali v podrobno oceno negativnih vplivov, lahko ugotovimo, da so med glavnimi vzroki za opisano težko stanje predvsem hitra sprememba z neustrezno tečajno politiko (leta se ne drži resolucijskih določil) in takšno (ne)spodbujanje izvoza, ki je v nasprotju z opredeljeno družbeno usmeritvijo politike izvoza.

Pri tem pa se zavedamo tudi svojih lastnih slabosti, za katere pa zatrujemo, da vendar ne presegajo podobnih pojavov v drugih okoljih naše družbe.

2.

Za občino Cerknica je lesnopredelovalna industrija izrednega pomena. Združena je v delovni organizaciji Brest in ustvarja v naši občini 35 odstotkov dohodka, v deležu izvoza pa kar 75 odstotkov.

Za delovno organizacijo Brest je značilno, da kljub svoji dolgoletni veliki usmeritvi v izvoz do-

Iz MASIVE — delo pri ročnem čelilniku

Tržne zakonitosti ali administriranje

Že dobro leto lesarji in z njimi dobršen del domačega gospodarstva vsaj formalno ne poznajo večjih omejitev pri oblikovanju prodajnih cen svojih izdelkov. Proizvajalci končnih lesnih izdelkov za vse proizvode (z izjemo spalnic) oblikujejo cene svobodno, pri tem pa seveda upoštevajo stroške, ponudbo in povpraševanje, pa konkurenco in še kaj, kar je potrebno upoštevati pri oblikovanju cene; na primer, ali je izdelek na trgu nov.

Pa roko na srce! Lesarji, kar vsi po vrsti, že dolgo niso (nismo) tako slabo ocenili (zasledovali) rasti stroškov in obsega povpraševanja kot v prvih treh letošnjih mesecih. Omenjenih sprememb niso vgradili v cene kljub svobodnemu oblikovanju le-teh. Res sicer je, da so uradni podatki o rasti cen (tisti v dnevnem časopisju) vse manj zanesljivi; vsekakor pa jih ne gre jemati za merilo pri oblikovanju prodajnih cen.

Tako je na posvetovanju direktorjev v Radencih v začetku julija dr. Ljubo Madžar iz Gospodarske zbornice dejal, da zvezni organi infacij napak računajo, saj je po njegovih izračunih v maju že dosegla 125-odstotno rast; uradna je menda 84-odstotna. Še v juniju pa smo lahko brali, da je inflacija v prvih petih mesecih v Sloveniji 39,5-odstotna. Vse pa kaže, da so prav takšne uradne informacije marsikje napravile pravo zmedo.

Cene pohištva so v Sloveniji rastle precej počasneje od cen industrijskih izdelkov nasploh (cene pohištva nekaj nad 70 odstotkov, industrijskim izdelkom pa 94,8 odstotka). Tako smo lesarji del cenovnega zaostanka v letošnje leto prinesli še iz lanskega.

V začetku leta se je ob ne pričakovano velikem povpraševanju ta razpon povečal in šele v marcu, aprilu in maju je lesna industrija hitreje lovila izgubljeno cenovno sapo. Seveda pa je dobršen del smetane medtem že pobral v svoj piskrček kupec, ki je kupoval sorazmerno poceni pohištvo. Menda v prvih letošnjih mesecih tudi ni bilo pretiranega negotovanja zaradi dragega pohištva, čeprav je to, sicer v zvezi z drugimi izdelki, že kar vsakdanja navada.

Kje so glavni razlogi za prepočasno prilagajanje? Gotovo je

res, da se tudi proizvajalci pohištva sami bojijo visokih cen, saj so neprestano pod drobnogledom potrošnikov, pod udarom zmanjšane povpraševanja, vedno močnejše konkurence. Ponudba pohištva pa je zaradi nestimulativnega, nedohodkovnega izvoza na domačem trgu vse večja. Rezultati prepočasnega prilagajanja pa so bili posebej ob trimesečnih rezultatih v vsej lesni industriji zaskrbljujoči.

Letošnja domača inflacija je visoka. Mnogo previsoka in vedno bolj razjeda zdrave gospodarske celice. Zato je zvezni izvršni svet pripravil predlog zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o sistemu družbene kontrole cen. Dopolnitve naj bi vnesle več reda predvsem pri določanju cen izdelkom, ki so pod neposrednim nadzorom.

Zvezni izvršni svet naj bi imel med drugim pravico predpisati, za katere proizvode in storitve so organizacije združenega dela dolžne pošiljati zveznemu zavodu za cene obvestilo o cenah pred pričetkom prodaje in v kakšnem roku (po novem predlogu bo treba obvestilo poslati 120 dni pred pričetkom prodaje; sedaj velja še 30 dni), lahko bo tudi vrnil cene na določeno raven, kar je sicer počel že tudi doslej. No, sporne v zakonu so tudi nekatere druge dopolnitve, še posebej novi 27.a člen, ki govori o kaznivem dejanju odgovorne osebe in v zvezi s tem navaja kazen od 1 do 5 let zapora.

Pohištveniki trenutno nismo pod neposrednim nadzorom (razen spalnic, ki so v tako imenovanem spremljanju) in glede na močno konkurenco v lesni panogi lahko upamo, da bo tako tudi poslej. Podrobnosti, ki jih še pričakujemo, pa bo zvezni izvršni svet določil z ustreznim odlokom.

Predvsem na vseh ravneh podarjajo, da z administrativnimi ukrepi in zapiranjem ne bomo razrešili težav v našem gospodarstvu. Tudi lesarji sami bi lahko potrdili, da so ob svobodnem oblikovanju cen, le-te še kako odgovorno — glede na visoke vhodne stroške — celo prenižko oblikovali in bi bilo vsako administrativno poseganje v njihove cene popolnoma odveč.

V. Frim

Z akcijske konference komunistov Bresta

Odlikovanja

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo z Redom dela s srebrnim vencem Marijo Kralj in Anico Kranjc iz vzgojno varstvene delovne organizacije Cerknica ter Vinka Brancija, upokojenega delavca centra za socialno delo.

Odlikovancem je izročil odlikovanja predsednik skupščine občine Cerknica Tone Urbas na slovesnosti ob 25-letnici organizirane vzgoje in varstva predšolskih otrok v Cerknici 24. maja 1986.

Nekaj kongresnih vtisov

O 13. KONGRESU ZK JUGOSLAVIJE — UDELEŽENEC, BRESTO-
VEC JOŽE FRANK

Pred enim mesecem se je kot zadnji iz cele serije kongresov vseh naših družbeno političnih organizacij, razen SZDL (zaradi česar po domače rečemo letošnjemu letu »kongresno leto«), v Beogradu po štiridnevem delu (in poprejšnjih večmesečnih pripravah) končal 13. kongres zveze komunistov Jugoslavije.

V tem času je bilo o kongresu mnogo napisanega. Kot neposredni udeleženec kongresa naj rečem, da je bilo vzdušje na kongresu odraz naše današnje resničnosti. Le-ta je krizna z več vidikov, zato je bila razprava zelo raznolika, kritična do sedanjih razmer, v znamenju iskanja odgovorov na to, kako najti izhod iz nezavirljivega gospodarskega stanja oziroma iz težavnih družbenih razmer.

Pri tem so pravzaprav vsi razpravljalci terjali korenite spremembe sedanjega stanja in sicer z enotno organizirano akcijo zveze komunistov in drugih subjektivnih sil ter vsega jugoslovanskega delavskega razreda in delovnih ljudi. Zelo pomembno ob tem je, da so delegati terjali spremembe sedanjega stanja, zahtevali več samoupravljanja, več oblasti delovnih ljudi, dejansko takšne gospodarske pogoje in družbene razmere, v katerih bo delovni človek res lahko normalno delal in živel od svojega dela, da bo torej odločil o pogojih in rezultatih, ki jih s svojim delom ustvari.

Do zdaj je vse to tudi zapisano in sprejeto, toda v resnici premalo uresničeno. Vse preveč je formalnega samoupravljanja in formalne demokracije, tudi v delegatskem sistemu, vse preveč krojijo delavcem usodo drugi namesto njih samih (od prevelikega administrativnega vmešavanja državnih in drugih struktur, do najrazličnejših tako imenovanih odtujenih centrov moči, neformalnih skupin).

Ob vsem tem je še preveč drugih deformacij, špekulacij, tudi korupcije in podobnega. V tem smislu so torej delegati v svojih razpravah terjali obračun s takšnim ravnanjem in zahtevali razreševanje stanja z akcijo, ne več zgolj z besedami.

Na gospodarskem področju je bil dan zlasti poudarek izvajanju programa gospodarske stabilizacije, večjemu upoštevanju pri delovanju objektivnih gospodarskih zakonitosti, opiranju na lastne sile...

Nekateri neposredni poudarki ob tem so za nas, Brestovce, posebej zanimivi; na primer poudarek izvozni usmerjenosti in graditvi takšne gospodarske politike, ki bo spodbujala izvoznike, zatem razbremenjevanje gospodarstva, potreba po prestrukturiranju gospodarstva in podobno.

Kar zadeva ekonomske odnose in politični sistem, je najbolj pomemben poudarek prihodnji izgradnji celotnega sistema, vendar učinkovitega in racionalnega.

V tem smislu gre podpora spremembam sistemskih zakonov, pa tudi nekaterih ustavnih določil (pri nas bo to kasneje pomenilo spremembo naših samo upravnih aktov). Poleg vsega, kar krepi samoupravni položaj delavca, sodi sem tudi krepitev vloge in avtoritete delavskega sveta, poleg TOZD pa tudi večja krepitev vloge delovne organizacije.

Posebej naj poudarim, da je bila v kongresnih razpravah iz-

redno prisotna in poudarjena potreba po krepitvi enotnosti zveze komunistov, kar je bistven pogoj za kakršnokoli akcijo in za to, da bo zastavljene naloge in sklepe tudi uresničila. To pa pomeni tudi izhod iz sedanjih težav. Ob tem je bila torej dokaj prisotna in obsojena tudi neenotnost v vrstah zveze komunistov, zlasti v vodstvih, v odnosih med republikami in pokrajinami ter federacijo.

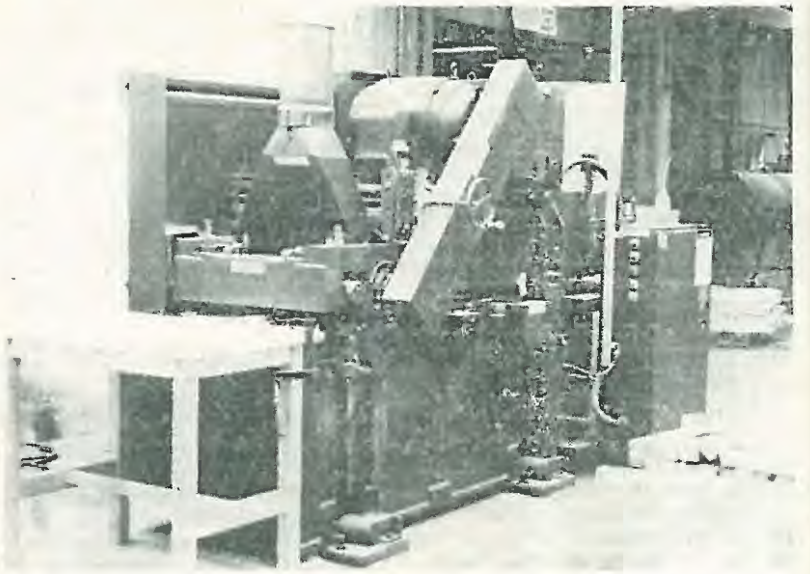
V zvezi s tem, torej z zahtevo po krepitvi enotnosti v zvezi komunistov je doživel več sprememb tudi njen statut, sprejet na tem kongresu (na primer poudarek vloge zveznega centralnega komiteja, dopolnitev določil o odnosih v zvezi komunistov, kot so načela demokratičnega centralizma in drugo).

Naj pa vendarle omenim, da je bilo v razpravah pri iskanju izhoda iz krize in pri poudarjanju potrebe po krepitvi enotnosti v zvezi komunistov izražena tudi kaj takega, kar ni sprejemljivo za graditev samoupravne sistema, kar bi pomenilo vračanje nazaj.

Pa tudi nekatere stvari, o katerih sicer kaže razpravljati in imajo svoje argumente, so bile v nekaterih razpravah prikazane po mojem mnenju poenostavljeno, kot da bodo že same po sebi rešile nakopičene težave (na primer zahteve za uvedbo zbora združenega dela v zvezni skupščini, pa vprašanja enotnih mandatov, nazivov, članarine, odprtih kandidatnih list in podobno).

Vendar je bistveno, da se je kongres dokaj poenotil pri opredelitvi bistvenih nalog in usmeritev reševanja perečih vprašanj za prihodnje, kot sem z nekaj skupnimi besedami vsebinsko že nakazal. Sicer pa so te naloge in usmeritve dokaj obsežno opisane in razčlenjene v kar devetih resolucijah, ki so jih delegati soglasno sprejeli zadnji dan kongresa. Od tega, v kolikšni meri bo to uresničeno, se bo kasneje ocenjevalo, pa tudi, kakšen je ali ni zgodovinski pomen tega kongresa.

Naj še omenim, da je kongres izvolil tudi novo vodstvo oziroma nove organe organizacije. To se morda zdi samo po sebi umevno, vendar je kongres volil člane teh organov ponovno spet po skoraj dveh desetletjih (že nekaj časa so bili člani zveznih organov ZKJ voljeni na republiških kongresih, na zveznem je bila opravljena le verifikacija). V veliki večini so člani teh organov novi, prvič izvoljeni. Centralni komite in njegovo predsedstvo sta tudi znatno pomlajena.

Iz naložbene opreme — nov skobelni stroj za TOZD MASIVA

Naložba gre h koncu

Postavitev nove proizvodne hale in transformatorske postaje je bilo zadnje gradbeno delo v Masivi v preteklem letu. Do sedaj so vsa gradbena dela mirovala, ker so izdelovali projekte za ogrevanje novih prostorov, vodovodne napeljave, komprimiranega zraka ter odsesovanja in vračanja zraka. Projekti so sedaj izdelani z majhno zamudo, ker ni bila povsem znana tehnologija — postavitve strojev v novih in starih prostorih.

Biro za lesno industrijo je pripravil postavitev tehnologije, vključno z novimi stroji in je pri tem izdelal dva projekta. Prvi projekt je postavitev oziroma rekonstrukcija krojilnice, ki bo v sedanjih proizvodnih prostorih, s tem, da se razširi. Avtomatizirani bomo doziranje lesa do čelilnika s transportno in dvizžno napravo.

Krojenje bo potekalo na novi tehnologiji in sicer tako, da bomo deske najprej vzdolžno razrezovali na pasove, le-te pa bomo krojili na ustrezne dolžine z optimiranjem na elektronskem čelilniku.

V oddelku strojne obdelave bo postavljen nov, elektronsko krmiljen visokoturni nadmizni rez-

kar, ki bo razbremenil delo na klasičnih miznih in nadmiznih rezkarjih. Stroje za širinsko lepljenje bomo povezali s podajalnimi trakovi v linijo, tako da bo širinsko lepljenje potekalo brez vmesnega skladiščenja elementov.

Ostali sedanji stroji bodo postavljeni v skladu s tehnološkim postopkom obdelave in glede na proizvodni program v novih, pa tudi v starih prostorih.

Za nemoten potek dela pa je nujno, da se izdela odsesovanje in vračanje zraka z dogrevanjem za kompromirani zrak, ker ga v glavnem vsi stroji trošijo, pa tudi nova vodovodna naprava z vsemi hidrantsnimi priključki zaradi požarne varnosti.

Dela za odsesovanje, vračanje in dogrevanje zraka je prevzel SOP Krško, gradbena dela pa Gradišče iz Cerknice.

Gradbena dela — izdelava temeljev za odsesovalne ventilatorje in filtre so sedaj v polnem teku, vse ostalo pa nas še čaka. Upamo, da bo pred zimo končano odsesovanje in ogrevanje; sicer bo delo v novih prostorih onemogočeno, s čimer bodo okrnjene zmogljivosti proizvodnje.

J. Lunka

Kako iz sedanjih težav

(Nadaljevanje s 3. strani)
slej ni imela izgub. S spremembami pogojev za gospodarjenje, zlasti na zunanje trgovinske področje, pa je tudi Brest prišel v izrazito neugoden gospodarski položaj oziroma v izgubo. Tudi zanj je značilno to, kar smo povedali za lesnopredelovalno industrijo Slovenije. Največjo izgubo imata prav najbolj izvozno usmerjeni temeljni organizaciji. Še posebej pa je zaskrbljujoče, ker so spremenjeni pogoji tako rekoč čez noč povsem spremenili tudi podlago prihodnjim razvojnim usmeritvam.

Zaradi izrazito neugodnega pričetka poslovnega leta 1986 so v okviru delovne organizacije Brest sprejeli in izvajajo zaostrene ukrepe za izboljšanje gospodarskega stanja oziroma rezultatov poslovanja. Čeprav so doseženi pozitivni rezultati, na primer povečanje obsega proizvodnje za 3 odstotke kljub zastarelim tehnološkim sredstvom in neugodni (razdrobljeni) tržno pogojni maloserijski proizvodnji, zlasti povečanje izvoza na konvertibilno področje za 4 odstotke, se rezultati le delno izboljšujejo.

Brest je izdelal tudi posebno oceno rezultatov poslovanja ob možnosti najavljene pozitivnih sprememb za stimuliranje izvoznega gospodarstva. Ocene kažejo, da bo sicer zaustavljeno poglabljanje izgube v drugem polletju 1986, ne bo pa še mogoče ustvariti pozitivnih rezultatov, še manj pa izničiti izgube, dosežene v prvem polletju 1986. leta

3.

Najavljeni ukrepi in vzporedne razprave dokazujejo, da smo

priznali nepravilno politiko na področju stimuliranja izvoza. Žal pa ostane dejstvo, da bodo kolektivi lesnopredelovalne industrije nosili negativne posledice nizke oblikovanega dohodka v opisanih pogojih.

Vprašanje je pereče predvsem zato, ker gre za kolektive z nizkimi osebnimi dohodki. Še naprej grozi fluktuacija, kar bo slabšalo kadrovske strukture, zniževalo produktivnost dela in izvoz.

Zato menimo, da bi se morala družbena skupnost, ki v bistvu opredeljuje pogoje gospodarjenja, selektivno lotiti razreševanja vprašanj na področju osebnih dohodkov.

4.

Lesnopredelovalna industrija je tako prišla v položaj, ko sama ne more opraviti korenitih sprememb v prestrukturiranju proizvodnje in ne poslovati z akumulacijo za ustrezno razvojno perspektivo. Ob tem se pojavlja dvojno vprašanje:

— problem ustreznih razvojnih programov izven lesarskih dejavnosti in

— problem sredstev.

Zanemariti pa ne gre tudi vprašanja (ne)ustrezne kadrovske strukture.

Dolgoročno rešitev vidimo predvsem v družbenih usmeritvah, podprtih z ustreznimi finančnimi potenciali.

Za zagotovitev nadaljnje proizvodnje v obsegu enostavne reprodukcije pa so nujno potrebni takojšnji ukrepi za primernejše stimuliranje izvoza.

Cerkniško jezero v teh poletnih dneh

Za učinkovitejše metode dela

Novega sekretarja občinskega komiteja zveze komunistov Draga Mazija bralcem prav gotovo ni treba posebej predstavljati, saj je vrsto let na Brestu opravljal odgovorne strokovne in poslovne naloge, zelo aktiven pa je bil tudi v družbeno političnem življenju širše družbene skupnosti.

Ceprav novo funkcijo opravlja šele malo časa, se je ljubeznivo odzval povabilu na krajši razgovor.

— Nedavno so se končali kongresi jugoslovanskih komunistov, ki so temeljito ocenili sedanje gospodarsko in družbeno stanje ter opredelili naše prihodnje razvojne smeri. Vsi ti zaključki seveda tudi trdno zavezujejo. Tudi v naši občini stanje ni najboljšo. Katere so osnovne naloge komunistov v naši občini v njihovem delovanju?

S trinajstim kongresom jugoslovanskih komunistov je bilo

zaključeno nekajmesečno kongresno obdobje v Jugoslaviji. Kongresi zveze komunistov so precej razgibali politično življenje pri nas. Povzročili so precej razmišljanj in ocenjevanj. Sedaj že lahko ugotovimo, da se posamezne, tudi bolj »črne« napovedi nekaterih niso uresničile.

Ceprav je bil kongres jugoslovanskih komunistov v dokaj zapletenih gospodarskih razmerah, je vendarle izpričal enotnost pri ključnih stvareh našega

prihodnjega razvoja. Na tej enotnosti kongresnih resolucij pa imamo komunisti sedaj nalogo, da stališča in usmeritve uresničujemo v okoljih, kjer delamo in živimo.

Tako bomo najbolje uresničevali sklepe kongresov tudi komunisti v cerkniški občini. Izluščiti moramo ključna vprašanja o našem prihodnjem razvoju. Prav gotovo je na prvem mestu vprašanje kar najbolj učinkovitega razvoja gospodarstva v občini.

Lesna industrija na primer se sooča z velikimi težavami in vprašanji svojega prihodnjega razvoja zaradi posebnosti v dosežanju razvoja ter gospodarskih in tržnih pogojev, v katerih mora gospodariti danes.

Gre tudi za razvoj tistih dejavnosti, za katere imamo v naši občini nekatere primerjalne prednosti, ki pa jih nismo uspeli še dovolj izkoristiti. Da bom bolj jase, gre za turizem in drobno gospodarstvo. Številne so tudi naloge na področju kmetijstva nasploh in v razvoju hribovskih kmetij. To je nekaj pomembnejših zadev, ki so opredeljene tudi v akcijskem programu zveze komunistov v občini.

Prav gotovo mi naloga zveze komunistov, da se začne sama spopadati s temi stvarmi. Tudi ni njena naloga, da »komandira«. Je pa pomembno, da se opredeljuje do različnih vprašanj na osnovi strokovnih ocen. Vsekakor pa je njena naloga, da daje pobude in usmeritve stališča ter jih uresničuje v vsakdanjem delu. Pomembno je, da so komunisti dobro obveščeni in da za to poskrbijo tudi sami.

— Za večji vpliv zveze komunistov v našem življenju bi bile potrebne tudi učinkovitejše metode delovanja. Ali predvidevate kakšne novosti?

F. Škrlj

Jasno je, da morajo biti metode in načini delovanja komunistov takšni, da bodo rezultati kar najbolj učinkoviti. Zato so vse klasične oblike akcijskega dela komunistov in njihovega povezovanja samo toliko dobre, kolikor se kažejo rezultati v življenju.

Prav gotovo, da samo sestankovanje ni dobro, pa tudi veliko pisanja ne. Dobro je, da so člani zveze komunistov prisotni med ljudmi in da uresničujejo stališča organizacije z usmerjanjem argumenti, prepričevanjem...

Za obnašanje vsakega njenega člana sta pomembni predvsem dve zadevi. Prvič, da se v vsakdanjem življenju kot osebnost obnaša kolikor najbolj primerno liku komunista. In drugič, da si za stvari, za katere smo se opredelili, resnično prizadeva.

Pri tem pa je izredno pomembno, da komunisti niso

Tradicionalno srečanje borcev

Tudi letos so se Brestovi borci v kar lepem številu udeležili svojega že tradicionalnega srečanja. Po predstavitvi sedanjega gospodarskega trenutka Bresta, ki jo je prispeval glavni direktor Tone Kraševac in po prijetnem kulturnem programu v izvedbi pevskega zbora Tabor in otrok iz cerkniškega vrteca, je beseda stekla kar sama. Mnogo so si imeli povedati. Poleg obujanja spominov so bile zelo živahne tudi razprave o današnjih problemih, iz česar je videti, da še vedno živijo vpeti v vsa dogajanja, tudi Brestova — pač iz svojega zornega kota.

Srečanje spominov in tovarištva

obremenjeni z ozkimi in kratkoročnimi interesi, ampak da gledamo predvsem naprej. To pomeni, da bi morali dostikrat plavati tudi proti toku, kot se temu pravi. Delo komunistov je torej v krajevnih skupnostih, v SZDL, v mladini, v združenem delu, v delegacijah, samoupravnih organih, društvi in drugod. Tja so člani zveze komunistov sicer vključeni, vendar pa je njihova prisotnost dostikrat neopazna. Skratka, poleg metod in načina dela gre tudi za drugačno obnašanje, pri čemer so morala v najširšem pomenu besede, pripadnost in rezultati dela merila za članstvo v organizaciji. To pa je že nekaj takih zadev, ki sodijo k prenovi zveze komunistov, o kateri so se izrekli tudi kongresi. K prizadevanjem komunistov pa bi morali pritegniti tudi vse, ki so sposobni in voljni za skupne akcije.

— Kot dolgoletni Brestovec dobro poznaš tudi razmere v Brestu. V čem vidiš rešitve iz sedanjega težkega položaja in kakšno vlogo naj bi pri tem odigrala organizacija zveze komunistov?

Lesna industrija nasploh in z njo Brest preživljata v zadnjem času hudo krizo. Ko iščemo pot iz težav, moramo biti objektivni in hkrati nezadovoljni s sedanjostjo. Če bi vztrajali na sedanjem, ne bi ravnali prav. Brestov razvoj bi morali prilagajati prihodnjim ciljem in pogojem gospodarjenja.

Zato se mi zdi pomembno, da še zlasti komunisti ne bi smeli biti preobremenjeni s čustvenimi občutki, ko iščemo morda tudi

bolj pogumne rešitve za prihodnji razvoj Bresta. Merilo bi moralo biti dohodek, boljši standard zaposlenih in širše družbeno politične skupnosti. Vse drugo bi morali podrediti tem ciljem.

V tem pogledu pa so dobrodošle vse ideje in pobude o prihodnjem razvoju Bresta. Seveda pa morajo biti pobude vsestransko proučene; šele potem lahko služijo kot merilo za opredeljevanje. V tem pogledu bi morali imeti tudi Brestovi komunisti večjo in aktivnejšo vlogo. Vendar ne samo besedno, ampak tudi praktično.

Če smo odkriti, je v preteklosti nekaj pobud in aktivnosti za

boljši Brest propadlo prav zaradi dvoličnosti članov zveze komunistov oziroma premajhnega prizadevanja, da bi akcije speljali. Trajna opredelitev zveze komunistov pa mora biti tudi v iskanju notranjih rezerv, v boljšem gospodarjenju, zmanjševanju stroškov in s tem v doseganju čimboljših rezultatov gospodarjenja.

Pripravil B. Levec

Posvet o varnosti

Na posvetu so poleg predstavnikov samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij ter vodilnih delavcev Bresta sodelovali tudi delavci uprave za notranje zadeve iz občine in notranjske regije.

Gospodarjenje in ustvarjanje dohodka ter z njim pokrivanje družbenih in osebnih potreb je naš osnovni cilj, ki močno vpliva na varnostne razmere. Prav na tem področju pa stanje ni ugodno in nanj kljub vrsti sprejetih ukrepov ne moremo v celoti vplivati (gospodarski odnosi, devizni zakon, realna vrednost dinarja...), čeprav imamo, po oceni posveta, še velike rezerve v odnosu do družbenih sredstev (izkoriščanje materiala, surovin, delovnega časa...), to pa pomeni neposredni vpliv vsakega delavca na gospodarjenje, kar je temelj samoupravnih socialističnih odnosov.

Zato je potrebno še bolj zaostri odgovornost vseh delavcev, posebno vodilnih, da izpeljemo vse naloge v proizvodnji in uspešni prodaji naših izdelkov. Takšno stanje zahteva, da v vseh delovnih okoljih nenehno ocenjujemo političnovarnostne razmere in z njimi sprotne seznanjamo vse delavce. Taka dejavnost nam bo omogočala primerno samozaščitno obnašanje ter dvigala varnostno kulturo, ki nam je v nekaj primerih že odpovedala. To nam kaže, da bo potrebno še več prizadevanj, če naj družbena samozashita postane vsakdanja praksa, ki soustvarja normalne pogoje za delo.

Požarno varnost imamo primerno urejeno. Na tem področju poleg poklicnih delavcev (varnostni inženirji in poklicni gasilci) sodeluje veliko število delavcev kot prostovoljnih članov industrijskega gasilskega društva. Ti se zavedajo pomembnosti svojega preventivnega dela in uspešno posredujejo, če je potrebno, ne samo v delovni orga-

nizaciji, ampak tudi v družbeno politični skupnosti.

Podatki o številu poškodb pri delu nam kažejo, da je to področje ustrezno organizirano, saj smo daleč pod povprečjem števila poškodb v naši panogi. Nevarnosti pa se »selijo« na druga področja, predvsem na ogrožanje zdravja delavcev zaradi škodljivih vplivov na nekaterih delovnih mestih, ki počasi naenajajo zdravje delavcev. To zahteva zdravstvene prerazporeditve na lažja dela, ki jih je v naši proizvodnji malo in mnogokrat predstavlja težko rešljivo vprašanje.

Po prepustitvi varovanja družbenega premoženja delovni organizaciji Varnost ugotavljamo nekatere kvalitativne premike, vendar bo za nadaljnje delovanje potrebnega še več sodelovanja med izvajalci in našo delovno organizacijo.

Varovanju družbenega premoženja bo posvečena posebna točka dnevnega reda na eni bližnjih sej delavskega sveta delovne organizacije, na kateri bomo osvetlili vse podrobnosti, uspehe in prihodnje naloge.

Na posvetu smo govorili še o vrsti zadev s tega področja: o varovanju okolja, zavarovanju podatkov, poslovni tajnosti, prometni varnosti, disciplini pri delu, odnosu do tujih predstavnikov, delu samoupravne delavske kontrole, poškodbah strojev in podobnem.

Kljub temu, da je vrsta dejavnosti na tem obsežnem področju, pa drži, da opravljeno delo ni nikoli tako dobro, da ne bi moglo biti še bolje. Zato smo se dogovorili, da se predvsem komiteji za splošni ljudski odpor in družbeno samozashito, prek njih pa vsi delavci aktivneje vključijo v oceno stanja in odpravljanje posameznih pomanjkljivosti ter pri svojem delu stalno sodelujejo z organi za notranje zadeve.

S posveta o varnosti in samozashiti

Iz drugih lesarskih kolektivov

INLES si prizadeva posodablja ti svojo proizvodnjo. Iščejo nove proizvodne programe, ki bi se dopolnjevali s sedanji programi stavbnega pohištva. Zastavili so si ambiciozen načrt za izdelovanje sobnih vrat. Zato bodo postavili novo lakirnico vrat in izpopolnili tehnološko opremo, kar jih bo stalo 193 milijonov dinarjev. Zatem se bodo lotili tudi postavljanja osrednje krojilnice in lamelirnice ter povečali zmogljivosti krojilnice.

LESNA INDUSTRIJA IDRJA je proslavila štiridesetletnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti so v temeljni organizaciji Zaga v Godoviču odprli novo proizvodno linijo, ki bo omogočala izdelavo bolj kakovostnega pohištva z več naravnega masivnega lesa. Z novo naložbo načrtujejo povečanje izvoza z 2,5 milijona dolarjev letno na skoraj štiri milijone dolarjev. Posodobitev proizvodnje je stala okoli 540 milijonov dinarjev; dve tretjini teh sredstev so porabili za nakup strojne opreme. Obenem so v Idriji odprli tudi nov, lepo urejen salon pohištva.

LESNO (zlasti njene gozdarske temeljne organizacije) so močno prizadela velika junijska neurja na slovenjgraškem območju. Silovite nevihte so naredile ogromno škodo na gozdnih cestah in mostovih. Onovitvena dela bodo povzročila precejšnje težave ob omejenih sredstvih za investicijsko vzdrževanje.

GARANT iz leta v leto intenzivneje razvija svojo kooperacijsko dejavnost; le-ta že nekaj let predstavlja več kot 10 odstotkov njegove celotne realizacije. Poleg ustaljene proizvodnje izdelave elementov za počitniške prikolice IMV veliko delajo na proizvodnji oplemenitenja plošč, izdelujejo strešna okna za velenjski EKO, polnila za tovarno

otroškega pohištva TIM in tiskajo hrbtišča za nekatere proizvajalce pohištva.

Tudi **MEBLO** uspešno razvija svojo proizvodnjo lesno obdelovalnih strojev in naprav. Stroje izdelujejo tudi v kooperaciji z nekaterimi sosednjimi delavnimi organizacijami. Program prihodnjega razvoja te proizvodnje predvideva, da bodo začeli izdelovati tudi elektronsko vodene stroje in opremo. Končni cilj pa je izdelava visoko avtomatiziranih strojev z uporabo elektrone in povezovanje različnih strojnih sklopov v tehnološke celote z računalniki.

V **LIKO** so že začeli razvijati računalniško vodene stroje, ki so prvi korak k popolnoma avtomatizirani proizvodnji.

Se letos bodo izdelali do stopnje računalniške vodenosti razvit stroj za dolžinsko lepljenje lesa. Takši stroji so namenjeni spajanju krajših kakovostnih kosov lesa v daljše elemente, ki jih lahko kasneje obdelujemo na vseh obdelovalnih strojih.

Lani je bila **JELOVICA** eno samo gradbišče, letos pa je bilo postavljeno veliko novih strojev, kupljenih s pomočjo posojila mednarodne banke, ki je znašalo 2.826.538 nemških mark. Novi

stroji so avtomatizirani in nekateri elektronsko krmljeni. Dobavljena oprema delno že obratuje, nekaj pa je v fazi montaže in preizkušanja.

Ker so v **NOVOLESU** prenehali s proizvodnjo keramičnih ploščic, te proizvodne prostore preurejajo v tovarno pohištvenih elementov. V njej bodo proizvajali ploskovne polizdelke za potrebe Novolesovih tovarnih ploskovnih izdelkov (razžaganje plošč in njihovo furniranje). Že zgodaj jeseni naj bi pričeli s poskusno proizvodnjo. Vzporedno z rekonstrukcijo in montažo pa tudi šolajo in privajajo delavce na novo proizvodnjo.

V **LIP Bled** je rekonstrukcija žage v Rečici v polnem teku. Ključni stroji so že na mestu in v kratkem bo začela obratovati nova linija avtomatskega robljenja desk. Kasneje bodo zgradili tudi avtomatsko sortirnico.

V **ELANU** so se zaradi potreb po tempiranju vsega lesa, ki pride posušen iz sušilnice, odločili, da razširijo sedanjo tempirnico. Od sedanjih 380 jo bodo povečali na 750 kvadratnih metrov. Vrednost potrebnih gradbenih del znaša 70 milijonov dinarjev.

Ohranjanje tradicij

POHOD PO POTEH DOMICILNIH ENOT NOTRANJSKE

Ob dnevu borca smo mladinci naše občine že petnajstič prehodili poti domicilnih enot Notranjske. Letos nas je pot vodila iz Cerknice v Cajnjarje, kjer smo prenočili. Dobrodošlico nam je izrekel predstavnik borčevske organizacije, z njihovimi mladinci pa smo imeli kratko komemoracijo pred spominskim obeležjem in spoznavni večer.

Naslednji dan smo šli čez Kremenico na Hribarjevo. Tam nas je Alojz Pavlič seznanil s stanjem gospodarstva in družbenega življenja v naši občini. Naslednji postanek je bil v kasarni v Velikih Blokah. Vojaki so nam pripravili učno uro o praktični uporabi orožja. Tudi v Novi vasi smo s komemoracijo počastili padle za svobodo in se seznanili z delovanjem krajanov med vojno.

Najbolj naporen del poti je bil do Knežje njive. Med počitkom

na Slemenki je tovariš Ješelnik izzval razgovor o možnostih za odpravo gospodarske krize v občini. Na dan borca smo obiskali spomenik padlim na Ulaki, nato pa se udeležili osrednje občinske proslave v Starem trgu. Zadnji del do gradu Snežnik smo šli zadovoljni, veseli, z bogatimi vtisi in željo, da se naslednje leto spet srečamo.

Vsem mladincem — pohodnikom se zahvaljujem za udeležbo in aktivno delovanje med pohodom. Želim, da bi se nam v prihodnje pridružilo še več mladit. Mislim, da ne bi smelo biti mladince, ki ne bi bil vsaj enkrat na pohodu. Zahvaljujem se vsem, ki so nam omogočili pripraviti pohod. Posebna zahvala velja Brestu, Novolitu in Kovinoplastiki za pripravo toplih obrokov, Gozdnemu gospodarstvu za posojen kombi ter krajanom Cajnjarjev in Knežje njive za prijeten sprejem.

S. Tornič

Novosti v knjižnici

ŠKVORECKY, J.: Vrnitev poročnika Borovnice

Detektivski roman, poln hudomušnosti, ki obravnava položaj češke emigracije v Torontu. Močno orožje pisatelja je večkrat črn humor.

SCIASCIA, L.: Nasilje

Trilogija italijanske pisatelja obsega tri romane: Vsakemu svoje; Kontekst; Na tak način. Vsi trije romani vsebujejo protinasilniško misel. Pisani so v lahkem slogu kriminalke, ki preraste v pesimistično vizijo prihodnosti.

FELC, J.: Rimska cesta

Delo opisuje življenje povojnega slovenskega emigranta, ki se vrne v svoj domači kraj in se skuša vživeti v nove razmere. Ob tem opravlja svojo notranjo inventuro in tako skozi besedilo spoznamo družbeni in intimni vidik ter podobo težkih let slovenske povojne zgodovine.

MUSIEROWICZ, Najstnica Tina

Junakinja romana je šestnajstletnica Celestina, ob njej pa vsa številna družina. Celestina je nesrečna mladenka in pisateljica nam z velikim posluhom predstavi svet odraslim, kakor ga vidijo mladi.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

II.

Široka planjava Cerkniškega jezera se more tekom leta najraznovrstneje izkoriščati. Kmetovalec, ribič in lovec dobe — vsak v svojem času — v jezeru zabavo in užitek. Ko odteče poleti voda v jame, pozne na ravnini trava. Kar je ne pokosi kmet, ostane za živino, katera se pase tu v mnogobrojnih čredah iz vse okolice.

Prijeten čas postane za lovca, ko jeseni prigrimi voda iz podzemskih votlin. Rac in drugih povodnih ptic — posebno v jesenskem in zimskem času — je vedno dovolj. Tu se rade naseljujejo ali ustavljajo, potujoč na jug, ker ima jezero plitvo dno in dosti bregov, kateri ne zamrznejo, da živalim ne zmanjka nikdar živeža. Rib pa tudi nikoli ne poloviš. Ob suši se otmo v podzemeljska jezera, od koder jih prinaša zopet povodenj na dan. Mala voda, velika voda, povodenj, popolnoma suho jezero — vsaka sprememba ima svojo posebno lov.

Ni čuda, da je jezercu povsod dolgčas, kjer ni vode in brega, kjer ni veselja, na katerim je navajen že z doma. Raznovrstne živali oživljajo naravo, in že gledati jih je prijetno in kratkočasno, še bolj pa loviti.

Prebivalci okoli jezera so malo ne vsi lovci. Od sedemletnega fantiča do osivelega starega moža —

vsak si pomore z lovom k življenju ali si z njim napravljajo zabavo.

Iz tega ozira ni mikavnejšega kraja, kakor je vedno se spreminjajoče Cerkniško jezero, in gotovo je tudi malo krajev, kjer bi se polovilo toliko raznovrstnih živali kakor tukaj.

Največ se ulovi rib in rac.

Svoje dni so si oglejski patriarhi kot zemeljski gospodje prilascali jezero. Patriarh Pagam je podelil leta 1319 ribolovno pravico v jezeru in stranskih vodah Odalriku Cividale. Dobrih sto let pozneje je pridobila postojnska graščina — last vojvoda, poznejšega cesarja Friderika IV. — polovico jezera z ribarstvom. Isti je podaril leta 1477 mestu Ložu poleg drugih prednosti tudi pravico do ribje lovi v jezeru in sosednjih vodah.

V Valvasorjevem času so bili ribolovni opravičenci: graščine v Haasbergu, Schneebergu, Ložu, Turjaku in samostan v Stični.

7. februarja leta 1682 je kupila opatija Bistra pri Borovnici ribiško pravico od Janeza Seyfrieda, kneza Eggenberškega, kakor deželno sodnega gospodarja in lastnika haasberške graščine. Prelat Hugon je izplačal knezu devet tisoč goldinarjev nemške veljave, kateri je prepustil samostanu celo posestvo v jezeru, ne samo ko je polno, nego tudi ko odteka in ko je suho. Vsled pogodbe so smeli menihi ribe loviti tudi v potokih, v jezero tekočih, in sicer: v Cerkniščici od jezera do

neke njive ali ograde, pri kateri so imeli prestaviti mejnik; v Lipsenščici od jezera do prevoznice pod vasjo Lipsenjem; v pravem izviru jezera v Obrhu pod vasjo Vrh jezera in v Otoškem potoku, ki izvira pod vasjo Otokom.

Graščinoma v Ložu in Turjaku ter samostanu v Stični je ostala pravica, da so smeli nekočkrat vreči mrežo med odtokanjem jezera; vendar se je to godilo po posebnem ribiškem redu.

Najemščina za jezerske travnike, spadajoče k Šteberku ali drugim graščinam, se je oddajala tudi za naprej v Haasbergu, ne v samostanu. Dvakrat v letu se je smelo ribarstvo v jezeru in stranskih potokih strogo prepovedati. Kdor je ravnal zoper ta ukaz, ga je na prelatovalno ovadbo graščinski oskrbnik v Haasbergu kaznoval z zaporom, ali mu je prisodil globo. Ob času ribje lovi je prišel graščinski sodni sluga na jezero, da je gledal na red in varoval korist samostana. Za ta posel mu je plačal prelat po krono od vsake jame.

Dandanes so še samostan in iste graščine opravičene v jezeru ribariti. Nekateri najemniki so pa podjetniki ribje lovi, in ako plača 1 goldinar, sme vsakdo en dan s sakom loviti ribe.

Jezero je velikanski ribnjak, karšnega je ustvarila narava. Rib je v njem vedno dovolj. Ščuk je največ, ker so jako rodovitne. Ujeli so že do 14 kilogramov težko ščuko. Tudi linji (šlajni) so številni, a rastejo bolj počasi kakor ščuke. Najtežji je tehtal 3 kilograme. Za jed so okusni, ker so prav debeli. Tudi jih sušijo v dimu ali na soncu. Menki niso nikjer v deželi tako pogostni kakor v jezeru. Dobri so tudi, a niso tako debeli. Za sušilo niso posebni, ker postanejo preveč trdi. Najmanj rodovitni so kleni in ne postanejo nad kilogram in pol težki. Za jed niso priljubljeni radi

premnogih koščic. Postavi ni v jezeru, ker je voda v njem premalo čista, pač pa jih je nekoliko v stranskih potokih kakor v Žirovniščici in Lipsenščici.

Rakov je polno v jezeru in potokih: kadar voda upade, nahaja se jih po jamah brez števila. Pobirajo jih kakor hrushke in spravljajo v vreče in košare. Ali jezerski raki ne morejo gledati na dobroto in okus tekmovali s potočnimi; zato tudi nimajo prave cene.

Kdaj se vrši glavna ribja lov? Drugod se ribiči dogovore med sabo, kdaj bodo vrgli mreže; tu pa je glavna ribja lov v tmesi zvez z odtokanjem jezerske vode. Kakor hitro se prične doba pomladne suše, se zapazi, kako polagoma pada površje vode od tedna do tedna. Najprvo se posuše višje ležeče jame, namreč Velika in Mala Karlovica ter Okenice. Ravno v istem času, ko voda ne dosega več Velike Karlovice, pokaže se iz vode tako imenovani ribiški kamen, to je skala v jezeru blizu Dolenje vasi. To je ribičem težko pričakovano znamenje, da bo jezero, kakor uči izkušnja, pri ugodnem vremenu oteklo popolnoma v petih tednih.

Gibanja ob jezerskem nabrežju v tem času se ne da popisati. Možaki, ženske in otroci hite iz sosednjih vasi, da postanejo deležni bogatega ribjega plena. Več kakor tristo na pol nagih mož gazi v vrsti skozi plitvejša kraja jezera, katero se dan za dnevom manjša, in vlačijo »sake« za seboj.

Tudi v globoke jame začne končno voda izginjati. Komaj je ena jama toliko otekla, da se upa vanjo eden ali drugi možak, že plane tja na obrežje čakajoča tropa ribičev, in zdaj se prične lov. Par korakov v vodo, in že ima prva vrsta ribičev polne sake, katere obrnejo na suho, da spravijo svoj plen. Zopet noter in zopet ven toliko časa, dokler ne odteče voda popolnoma iz jame.

V jame otekajoča voda odnese veliko rib in rakov s seboj, kateri pridejo iz tega neprostovoljnega podzemeljskega bivališča šele ob deževnem jesenskem času, ko jih zopet voda izmeče. Pač hite ribiči da ujamejo z mrežami kolikor mogoče rib pri odtokanju vode v jame. Ali dostikrat ne morejo dovolj hitro opravljati svojega posla, kajti silno otekajoča voda je že brez usmiljenja pogoltnila veliko nakopičenih rib.

Kakor znano, ne odteka voda po vsem jezeru naenkrat, ker ne leže vse jame enako visoko. V isti vrsti, po kateri se suše jame, vrši se tudi ribja lov: najprvo pri najvišje ležeči jami in tako dalje do najnižje. Začne se pri Vodonosu, se nadaljuje v Rešetu, Rbiški jami in Kotlu ter se konča v Leviščih. V posameznih jamah se ribari le malo ur, tako da je glavna lov že v treh ali štirih dneh končana.

Potem ko izgine voda v Zadnjem kraju, pride na vrsto zadnja jama, kateri usiha voda. To mesto so Levišča, kraj ravno pod Otokom; rekel bi, da je to otoško pristanišče. Voda se vidi še nad jamami, ki niso preraščene s trsico. Kakor so izkušeni ljudje, vendar niso gotovi, da bi se ne motili v tem, kdaj pojde voda v dno. Slišijo se razna mnenja; jutri, pojutrišnjem; vse je pripravljeno za ta trenutek.

Posebno, ako so vroči dnevi in brez sape, se širi čuden duh okoli Otoka. Voda je sparnaja, rib se je že velika množina polovila na drugih jamah, posebno pri Kotlu v Zadnjem kraju. Ako niso vozovi pripravljani, da jih odpeljejo takoj, se usmradijo; manjše ribe že tako ostanejo, ker jih ne pobira nihče. Tudi povodna zelišča in rastline ovenejo in trsica se razgreje. Vse to dela neprijeten in neprijeten vtis na gledalca.

(Se bo nadaljevalo)

Dopustniški utripi

Da ne bi pisali samo o naših gospodarskih težavah, smo se odločili, da bi v najbolj dopustniškem mesecu v obliki krajših razgovorov objavili tudi kaj lahkotnejšega — misli o našem dopustovanju. Naše delavce smo povprašali o tem, kje in kako preživljajo dopust, kaj menijo o letovanjih v organizaciji Bresta, cenah in podobnem.

Dopustniške vtise so zbrali Vili Frim, Srečo Drobnič, Marina Dolničar, Miran Petan, Viktor Jerič in Štefka Šebaljk-Mikše.

Na zastavljena vprašanja o letošnjem dopustovanju so iz TOZD MASIVA odgovarjali letovanci Marija, Milena, Jožica in Ivan. Vsi so dopustovali v prijetnih kamp prikolicah v organizaciji Bresta in sicer po različnih krajih — Funtani, Medveji in Čatežu.

O letovanju v organizaciji Bresta vsi z zadovoljstvom ugotavljajo, da je odlično in vsakomur dostopno. Seveda pa so pri izrabi terminov tudi nedoslednosti. Letovanci ugotavljajo, da so nekatere prikolicke, ki bi morale biti zasedene, prazne, zaradi česar je tudi letovanje ostalih letovancev krajše. Iz tega je videti izigravanje, pri čemer bi kazalo dosledno upoštevati pravilnik (sankcije).

Cene letovanja so primerne in sprejemljive.

Povečana zainteresiranost je tudi za letovanje v toplicah, kar kaže, da se dobršen del kolektiva odloča preživeti dopust v zdravstvene namene, predvsem pa v večjem miru.

MARJANCA LAH — SKUPNE DEJAVNOSTI (nabavna služba)

Letos bomo že šestič preživeli dopust s pomočjo naše delovne organizacije. Trikrat smo bili na Krku, letos pa gremo tretjič na Rab. Z dosedanjim letovanjem v naših prikolicah sem bila kar zadovoljna. Prikolice so bile dobro nameščene, opreme v njih ni manjkalo, pa tudi drugih okvar ni bilo. S plažo sem bila kar zadovoljna. Cene se bistveno ne razlikujejo od naših trgovin. Moti me samo to, da si termina dopusta ne moreš sam določiti. Sicer pa sem z organizacijo naših letovanj kar zadovoljna.

SREČO KNAP — TOZD TAPETNIŠTVO

Letos sem že dopustoval in sicer v Brestovi prikolic na Rabu. Menim, da je preveč prikolic v enem kampu in se počutiš v trgovini ali na plaži kot v Cerknici; pa tudi postavljene so tako blizu skupaj, da imaš sosedo bližje kot v bloku. Kar se tiče

cen za prikolicke, pa mislim, da so ustrezne glede na sedanji položaj delovne organizacije.

DRAGA ŽNIDARŠIČ — TOZD TAPETNIŠTVO

Z mozem sva letovala v Čateških toplicah v Brestovi prikolic. Če bi šla v tem času nekam na morje, ne bi imela od dopusta prav nič. Tam pa je bilo prav prijetno. Topla voda v bazenih bolj ustreza nam starejšim. Kamp se je precej razširil, zato bo verjetno v sezoni premalo prostora v bazenu.

Cena za prikolicke je sprejemljiva in primerna našim osebnim dohodkom.

Mislim pa, da je narobe to, da ljudje puščajo prikolicke prazne, saj bi lahko ostali v njih dlje časa letovali.

IVANKA DEBEVEC — TOZD JELKA

Letos sem letovala v zdravilišču Laško, ker mi je odobreno regresirano zdravstveno letovanje. Ta oblika letovanja je zelo koristna, posebno za tiste delavce, ki imajo težave z zdravjem. Terapija zelo pomaga pri zdravljenju, pomembno pa je še, da si odpočiješ.

Cene letovanja so kar visoke, posebno v hotelu, v depandansi pa je nekoliko ceneje. S to obliko letovanja sem zelo zadovoljna.

RAFAEL ŠIVEC — TOZD JELKA

Večji del dopusta bom letos porabil za dograditev hiše in sicer verjetno šele v septembru; nekaj dopusta pa bo šlo tudi za kmetijska dela.

Organizirano letovanje je sicer koristno, vendar doslej nisem imel možnosti za to, predvsem zaradi gradnje hiše, pa tudi zaradi ukvarjanja s kmetijstvom. Mislim pa, da je letovanje na splošno drago, kar tudi zavira večjo udeležbo.

VILI FRIM — TOZD PRODAJA

Letos sem z družino letoval v Brestovi prikolic že četrtrič za-

pored. Moram reči, da si cela družina morja ob poletnem času kar zaželi in običajno nam desetdnevno dopustovanje na Jadranu kar prehitro mine.

Letos smo v predsezoni letovali na Rabu. Ob lepem in sončnem, a ne prevročem vremenu in toplem morju — le zadnja dva dni je neprijetno pihalo, smo se seveda naužili slanega morja in sončnih žarkov. V morju se je prvič omočila tudi enajstmesčna hči, sedemletni sin pa je letos sam preplaval prve metre brez pomoči. Naj dodam, da nam dopustovanje v prikolic kar ugaja.

Škoda je le, da ponudba v avtokampu Banjole III precej šepa.

NADA POROK — TOZD POHIŠTVO

Letos bom letovala štirinajst dni z družino v Ankaranu na stroške delovne organizacije Elektrotehna, katere član je bil moč.

Izvršni odbor sindikata Elektrotehne vsako leto izbere dva upokojenca za brezplačno letovanje z družinami v različnih krajih.

Letovanje v Brestu ni najbolje organizirano. Zdi se mi, da so letni termini prekratki, zimsko letovanje pa sploh ni organizirano. Na srečo mi letos zaradi brezplačnega letovanja ne bo treba gledati na denar in na cene gostinskih storitev.

Prihodnje leto pa bom lahko letovala le, če se bosta povišala osebni dohodek in regres.

Zdi se mi škoda, da na Brestu nismo izdelali še nekaj kontejnerjev, ki smo jih delali za izvoz, tudi za naše letovanje.

IZLET GORSKE STRAŽE NA SNEŽNIK

Aktiv gorske straže je že začel s svojim delovanjem. Za svojo prvo akcijo si je izbral izlet na Snežnik. Na ta tridnevni izlet so šli 21. junija. Vendar pa to ni bil samo izlet. Med potjo so udeleženci iskali značilno rastje na tem območju in ga skušali popisati.

Člani aktiva so sklenili, da bodo izlet na Snežnik ponovili.

A. Žnidaršič

V juliju je bila temeljito obnovljena cestna razsvetljava našega malega mesta

Poleg občasne prodaje na našem cerkniškem »Ponte rosso« so vse pogostejše tudi takšne prodaje. Pred našim salonom pohištva so tokrat prodajali odeje in podobne izdelke.

Begunje veljajo za eno izmed najbolj urejenih naših naselij. Tale odslužena in razpadajoča »vaga« pa jim ni najbolj v čast.

Tudi to je Cerkniško jezero

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(Iz številke 106 — 31. julij 1976)

TEMELJI PRIHODNJEGA RAZVOJA BRESTA

Srednjeročni plan Bresta temelji na delitvi dela med temeljnimi organizacijami in na prihodnjem prestrukturiranju proizvodnje, ki omogoča lažje premagovanje tržnih gibanj in tržne stihije. Tako se delež pohištva v strukturi celotne proizvodnje v obdobju 1976—1980 zmanjšuje od dosedanjih 85 odstotkov na 64 odstotkov.

Delež primarne predelave lesa ter delež ostale dopolnilne proizvodnje pa se povečuje od dosedanjih 15 odstotkov na 36 odstotkov. Za doseganje zastavljenih planskih ciljev so opredeljena investicijska vlaganja po posameznih temeljnih organizacijah in po prednostnem vrstnem redu.

GOSPODARJENJE V PRVEM POLLETJU

Največjo izgubo je dosegla Tovarna ivernih plošč Cerknica, kar je posledica uvalnega obdobja v proizvodnji in pa visokega naraščanja cen surovin (poprečno 23 odstotkov) in lepil, cene ivernih plošč pa so ostale nespremenjene kljub zahtevam proizvajalcev za njihovo usklajevanje.

Povprečni osebni dohodki znašajo 3.146 dinarjev in so skladni s planom. Primerjalno z lanskim celotnim obdobjem pa kažejo rast le za 8 odstotkov. S sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki je že v javni razpravi, bo rast osebnih dohodkov usklajena z rezultati poslovanja s kar največjim upoštevanjem stimulativnih načel nagrajevanja po rezultatih dela.

Prav gotovo moramo iz doseženih rezultatov in zastavljenih planskih ciljev zastaviti vrsto ukrepov za doseg pozitivnih rezultatov v letu 1976. Pri tem je osnovno izhodišče dvig produktivnosti dela in zagotovitev prodaje, kar bo omogočilo ugodnejše rezultate gospodarjenja.

GRADIVO ZRELO ZA RAZPRAVO. Pred nami je temeljno gradivo za novi sporazum o združitvi v SOZD Slovenijales

V začetku julija je delavski svet SOZD Slovenijales dal v javno razpravo »Temeljne predloge za oblikovanje novega samoupravnega sporazuma o združenju dela in sredstev v SOZD Slovenijales«. Gradivo pomeni korenitejši pristop k oblikovanju sestavljene organizacije in načena tudi nekatera vprašanja, ki so na videz obrobna značaja, v resnici pa neposredno segajo v razmerja, ki se oblikujejo med članicami sestavljene organizacije.

OCENA — ZADOVOLJIVO

Javna razprava o osnutku zakona o združenem delu gre h koncu. Ugotavljamo, da je bil zastavljeni program javne razprave v občini v dobri meri izpolnjen. Najbolj to velja za temeljne in delovne organizacije, slabša pa je bila razprava v družbenih dejavnostih, v krajevnih in v samoupravnih interesnih skupnostih. Zlasti v samoupravnih interesnih skupnostih bodo še morali opraviti zamujeno delo, saj je prav v njih nadvse pomembna aktivnost v združenem delu, namreč svobodna menjava dela med delavci gospodarskih in družbenih dejavnostih, ki še ne deluje dobro oziroma gre celo za napačno pojmovanje in zavest, da »proizvajalci dajejo sredstva družbenim potrošnikom«.

POSOSILO ZA CESTE NA BRESTU

Na osnovi dogovora z občinskim štabom za izvedbo javnega posojila za ceste smo na Brestu ustanovili odbore za organizacijo in izpeljavo vpisovanja posojil po posameznih temeljnih organizacijah. V naših delovnih skupnostih teče omenjena akcija že drugi mesec, zato je razumljivo, da se skoraj povsod v glavnem končuje, ponekod pa je tudi že uspešno končana.

Mislim, da je trenutek primeren za oceno bistvenih značilnosti, ki so akcijo vseskozi spremljale in predvsem za kritične ugotovitve, ki so značilne za našo delovno organizacijo.

Akcija že od samega začetka ni bila dovolj usklajena med temeljnimi organizacijami; od tod tudi nesporez o tem, kolikšen odstotek naj odpade na osebni dohodek zaposlenih.

Težave so bile, ker nominalni osebni dohodki stagnirajo, kar povzroča manjše realne osebne dohodke oziroma manjši življenjski standard zaposlenih.

SLOVESNO PRAZNOVANJE V ŽILCAH

Osrednja občinska proslava dneva borca v cerkniški občini, ki je bila leto v Žilcah nad Cerknico je izvenela v pomembno politično manifestacijo.

V sklopu praznovanja dneva borca so izročili prometu prenovljeno, pet kilometrov dolgo makadamsko cesto Žilce—Osredek, ki bo omogočila lažje vključevanje krajanov v gospodarsko in družbeno življenje občine, še posebno pa so je veseli najmlajši, saj jim bo prihranjeno vsakodnevno pešačenje k avtobusu do Žilc.

Filmi v avgustu

2. 8. in 3. 8. ob 20. uri — ameriška komedija IZGANJALCI DUHOV.
3. 8. ob 16. uri — ameriški pustolovski film NORA INVAZIJA NA KALIFORNIJO.
7. 8. ob 20. uri — nemški erotični film POLETNE IGRE.
8. 8. ob 20. uri — ameriški film COCA COLA KID.
9. 8. ob 20. uri ter 10. 8. ob 16. in 20. uri — ameriški akcijski ZADNJA BOJEVNIKOVA NALOGA.
14. 8. ob 20. uri — ameriška grozljivka PODGANE.
15. 8. ob 20. uri in 17. 8. ob 20. uri — italijanska komedija HOČEŠ V MOJI POSTELJI?
16. 8. ob 20. uri in 17. 8. ob 16. uri — ameriški fantastični film ODISEJA V VESOLJU.
21. 8. ob 20. uri — ameriška kriminalka NOŽ ZA PROSTITUTKE.
22. 8. in 24. 8. ob 20. uri — hongkonški karate film SMRTONOSNI BES.
23. 8. ob 20. uri in 24. 8. ob 16. uri — ameriški pustolovski film TARZAN.
28. 8. ob 20. uri — ameriška drama ZLOČIN IN STRAST.
29. 8. ob 20. uri in 31. 8. ob 20. uri — francoska drama OMOŽILA SEM SE S SVOJO SENCO.
30. 8. ob 20. uri in 31. 8. ob 16. uri — ameriški akcijski film DOVOLJENJE ZA VIKEND.

Več želja kot sredstev

KAM ODTEKAJO SREDSTVA TKS CERKNICA

Prav in pošteno je, da je naš delovni človek seznanjen z delom in razporejanjem sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih, saj zanje zbira denar po posameznih stopnjah za vsako od njih. Res je, da delegati potrjujejo na svojih skupščinah delovne in finančne načrte, vendar sem prepričan, da marsikateri občan vendarle s tem ni seznanjen.

V naši občini zberemo za telesno kulturo približno 1,9 stare milijarde dinarjev iz brutto osebnih dohodkov vseh zaposlenih. Prispevna stopnja je 0,22 in je skoraj najmanjša v republiki, saj imata od 65 občin le dve občini manjšo prispevno stopnjo kot mi.

Od denarja, ki ga zberemo v naši občini za telesno kulturo, moramo odvesti 300 starih milijonov republiki za skupni program, za katerega smo se dogovorili. V občini nam torej ostane 1,6 stare milijarde, kar zvečine namenimo za razvoj in delo klubov in društev.

Za skupne službe interesnih skupnosti plačamo okoli 400 starih milijonov (materialni stroški TKS in ZTKO, osebni dohodki tajnika in sekretarja, stroški skupščin, funkcionalni stroški). Za humanitarne organizacije in mejna področja namenimo nad 40 starih milijonov, za štipendiranje 30 starih milijonov, za Bloške teke 30 starih milijonov, za opremo in amortizacijo nad 150 starih milijonov, eno storo milijardo pa razdelimo klubom in društvom, katerih je v naši občini 28.

To storo milijardo pa razdelimo takole: 46 odstotkov gre za množičnost (od tu se financirajo vsi klubi in društva, ki se ukvarjajo z rekreacijo in ne tekmovalnim športom, vsa občinska prvenstva, vsi turnirji, sindikalna občinska prvenstva in podobno). 22 odstotkov gre tekmovalnemu športu, 16 odstotkov šolskemu športu, 7 odstotkov perspektivnim športnikom in 9 odstotkov izobraževanju vaditeljev, trenerjev in sodnikov.

S tem denarjem torej pokriva mo le 50 odstotkov želja na osnovi delovnih načrtov društev in klubov. Za investiranje in popravilo športnih objektov pa nam denarja zmanjka.

Vsakemu pa je jasno, da brez športnih objektov in kadrov ni mogoče razvijati telesne kulture, da o napredku sploh ne govorimo. Veliko gospodarsko škodo delamo s tem, da nimamo urejene amortizacije, iz katere bi črpali sredstva za nujna popravila športnih objektov, ki so bili z velikim trudom in prostovoljnim delom naših občanov zgrajeni za potrebe telesne kulture (športna dvorana v Cerknici, stadion v Loški dolini, športni ob-

jekti na Rakeku, vlečnice na Blokah itd.).

Letos smo res namenili 100 starih milijonov za amortizacijo, vendar so to sredstva, s katerimi lahko zatisnemo le majhno luknjico v situ. Če hočemo klubi in društva izpolniti delovne načrte, si morajo finančna sredstva pridobivati na različne poštene in nepoštene načine. Vsak klub se znajde po svoje; nekateri prirejajo ples in veselice, sadijo smrečice, pa še kako... Če ima predsednik kluba ali društva dobrega prijatelja, ki je

vodilni človek, do sredstev pride lažje...

Ugotavljamo, da klubi in društva na takšen samoupravni ali pa na nesamoupravni način zberejo še za storo milijardo denarja.

Na koncu naj dodam še to, da v sedanjem gospodarskem položaju ni videti možnosti, da bi bilo denarja za telesno kulturo kaj več. Ostane nam torej samo to, da s tem denarjem napravimo čim več in še bolj kvalitetno.

F. Turšič

Streleške novice

PET ZMAG BRESTOVIH STRELCEV

Na strelišču Rudnik v Ljubljani je bilo republiško prvenstvo v streljanju s serijsko malokalibrsko puško za pionirje in pionirke. Tekmovalo je 38 ekip oziroma 145 mladih strelcev, ki so na regijskih tekmovanjih dosegli zahtevane norme. Nastopilo je tudi 6 pionirjev in 6 pionirk iz naše strelske družine.

Najuspešnejša strelska družina je bil Brest, saj so si njeni strelci in strelke priborili kar 5 zmag oziroma republiških naslovov, eno drugo, dve tretji in tri četrta mesta. Normo za nastop na državnem prvenstvu v Splitu je izpolnilo 7 posameznikov (eden iz Bresta) in edina ekipa pionirk — Brest. Pionirke so v disciplini 30 leže postavile tudi nov republiški rekord — 718 krogov.

30 LEŽE

Pionirji ekipno:

	krogov
1. SD Turnišče Ptuj	731
2. SD T. Kmetič Trzin	690
3. SD A. Hohkraud Trbovlje	672
4. SD BREST	661

Pionirke ekipno:

	krogov
1. SD BREST	718
(nov republ. rek.)	
2. SD T. Kmetič Trzin	690
3. SD Turnišče Ptuj	634

Pionirke posamezno:

	krogov
1. Saša Istenič (Brest)	247
2. Ines Otoničar (Brest)	237
3. Jasna Kebe (Brest)	234

NA REPUBLIŠKEM TEKMOVANJU LOVCEV JE ZMAGAL JANEZ ŠKRLJ IZ BEGUNJ

Lovska zveza Slovenije je organizirala republiško tekmovanje lovcev v streljanju na glinaste golobe, premično tarčo (merjasca) in na tarčo srnjaka. Tekmovanja so se udeležili tudi lovci zveze lovske družin Notranjske, med katerimi so bili tudi člani strelske družine BREST. Letošnji naslov republiškega prvaka na tarčo srnjaka je osvojil 26-letni član LD Begunje Janez Škrlj.

Sicer je Janez zelo dober strellec tudi z zračno in vojaško puško. Poleg svojega rednega dela (mehanik v Gradišču) veliko časa posveti lovu in strelstvu.

F. Mahne

Taborniške novice

MANJ NOVIC

Tokrat so taborniške novice bolj skope, saj je že konec šolskega leta. Glavna vsebina naše dejavnosti je priprava na taborjenje. Pregledali smo vso opremo, kupili manjkajočo in popravili staro. Vodstvo tabora je sestavilo program za obe izmeni. V prvi izmeni bo poudarek predvsem na življenju in prehrani v naravi ter pionirskih objektih. Mlajši se bodo seznanjali s krajem, pomagali kmetom na polju, veliko bodo hodili na izlete, seveda pa bodo spoznavali tudi ostale taborniške veščine. Posebej pa smo se posvetili tudi programu za naše najmlajše — murne, katerim moramo predvsem v igri predstaviti taborniško življenje.

V tem času so naši taborniki in tabornice že na taboru. Letos je vseh prijavljenih okrog 120, mnogi pa bodo ostali tudi v obeh izmenah. Veseli smo, da se bo taborjenja udeležilo tudi deset učencev iz Loške doline, ki bodo v prihodnjem šolskem letu tudi tam začeli razvijati to dejavnost.

A. Znidaršič

Republiške rekorderke: Ines Otoničar, Saša Istenič in Jasna Kebe

Rezultati:

TROSTAV 3 x 10

krogov

Pionirji ekipno:

1. SD A. Hohkraud Trbovlje	631
2. SD Turnišče Ptuj	615
3. SD Tine Kmetič Trzin	607
4. SD BREST	605

Pionirji posamezno:

1. Damjan Kandare (Brest)	235
2. Andrej Pučko (Ptuj)	230
3. Božo Habjan (Trzin)	228

Pionirke ekipno:

krogov

1. SR BREST	674
2. SD Tine Kmetič Trzin	639
3. SD Lešnik-Vuk Maribor	550

Pionirke posamezno:

krogov

1. Saša Istenič (Brest)	223
2. Tatjana Mušič (Trzin)	217
3. Ines Otoničar (Brest)	216

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Srečo DROBNIČ, VIII FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Karmen KANDARE, Peter KOVŠKA, Božo LEVEC, Danilo MLINAR, Štefka MIKŠE-BALJ, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Miran PETAN, Zdravko ZABUKOVEC.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Franc MLAKAR

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za Informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.